

WALEWYC MAVO

Dyslexieprotocol

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Ondersteunende maatregelen	4
2.1 Onderbouw, leerjaar 1 en 2.....	4
2.2 Bovenbouw, leerjaar 3 en 4.....	5
2.3 Examens (SE (PTA) en CE)	5
Bijlage 1	6
Bijlage 2	7
Bijlage 3 (voor docenten)	8

1. Inleiding

Het protocol bevat afspraken m.b.t leerlingen met dyslexie en is een onderdeel van het schoolondersteuningsplan.

Doelgroep

De beschreven compenserende en dispenserende maatregelen zijn van toepassing voor leerlingen met een officiële dyslexieverklaring¹ en gelden voor alle vakken.

Doel

- Hoofddoel:
Deze maatregelen zijn bedoeld om de problemen te verminderen die leerlingen met dyslexie ondervinden, waarbij leerlingen steeds zelfstandiger leren worden om te komen tot de voor hen bestemde exameneisen.

- Subdoel:
 - Het leerproces optimaliseren.
 - Leerlingen voldoende strategieën aanbieden zodat zij met hun cognitieve vaardigheden een passende schoolloopbaan kunnen volgen en afsluiten.
 - Leerlingen gemotiveerd houden.

¹ Een officiële dyslexieverklaring moet afgegeven zijn door een GZ-psycholoog en de begeleidingsadviezen mogen niet ouder zijn dan 2 jaar.

2. Ondersteunende maatregelen

Om gebruik te kunnen maken van extra faciliteiten, is het noodzakelijk dat de school een officiële dyslexieverklaring ontvangt met het onderliggende onderzoeksrapport.

In overleg met de zorgcoördinator kunnen er dan compenserende en dispenserende maatregelen worden getroffen zoals extra tijd, inzet software Claread en het extra gebruik van een laptop.

De Walewyc-mavo gebruikt het voorleesprogramma Claread. Dit wordt ingezet voor de proefwerken in de proefwerkweek en de Schoolexamens (SE).

Voor een officieel onderzoek en remediëring verwijzen we de ouder(s)/verzorger(s) en leerling door naar externen, buiten de school.

2.1 Onderbouw, leerjaar 1 en 2

Compenserende en dispenserende maatregelen:

- Verlenging
 - Conform de afspraken heeft een leerling met een dyslexieverklaring recht op een extra tijd (20% van de gestelde tijd). Dit betekent dat de tijdverlenging 8 minuten is bij een proefwerk van 40 minuten. De toetsen in de lessen zijn erop gericht dat alle leerlingen binnen een lesuur de toets kunnen maken (toets is gericht op 35 minuten).
- Afspraken voor de beoordeling van schriftelijk werk
 - Voor de beoordeling van schriftelijk werk wordt rekening gehouden met leerlingen met dyslexie. (zie bijlage 1).
- ICT- ondersteuning
 - ICT ondersteuning is mogelijk wanneer deze specifiek zijn benoemd in het onderzoeksverslag.
 - Na overleg met ouder(s)/verzorger(s), leerling en zorgcoördinator wordt vastgesteld of het werken met de laptop meerwaarde heeft.
- Gebruik grammaticakaart (zie bijlage 2)
 - Een grammaticakaart is bestemd voor die leerlingen die moeite hebben met het gebruik van de grammaticaregels. De talensecties van Walewyc-mavo leveren de kaarten aan.
- Vrijstelling
 - In leerjaar 2 VMBO is Frans of Duits als tweede moderne vreemde taal verplicht. Voor het volgen van alleen Frans of alleen Duits is geen ontheffing nodig; dit moet expliciet beschreven zijn in de begeleidingsadviezen en in de dyslexieverklaring. De leerling moet in plaats van de taal een vervangende opdracht vervullen met een normatieve studiebelasting van 440 uren.
Vrijstelling voor Frans **én** Duits is niet mogelijk.
- Screening leerjaar 1 en 2
 - In alle eerste en tweedejaars leerjaren worden op enkele momenten in het schooljaar signaleringstoetsen afgenomen (Diataal). Op grond van de resultaten van deze onderzoeken worden leerlingen geadviseerd extra begeleiding te volgen.
 - Als ouder(s)/verzorger(s) en leerling vermoeden dat er sprake is van dyslexie dan wordt er in overleg met de zorgcoördinator, de mentor en de betrokken docenten, nader onderzoek gedaan binnen school. Voor de officiële verklaring verwijzen wij de ouder(s)/verzorger(s) door naar externen, buiten de school.
- Schoolafspraken
 - Voor de vakdocenten van de Walewyc-mavo zijn speciale schoolafspraken gemaakt (zie bijlage 3).

2.2 Bovenbouw, leerjaar 3 en 4

- Verlenging
 - Conform de afspraken heeft een leerling met een dyslexieverklaring recht op extra tijd (20% van de gestelde tijd). Dit betekent dat de tijdverlenging 8 minuten is bij een proefwerk van 40 minuten. De toetsen zijn erop gericht dat alle leerlingen binnen een lesuur de toets afmaken (toets is gericht op 40 minuten).
- Afspraken voor beoordeling schriftelijk werk
 - In het derde leerjaar starten we met dezelfde normering zoals deze beschreven staat in het Examenbesluit SE (PTA) en CE.²
- ICT-ondersteuning
 - ICT ondersteuning is mogelijk wanneer deze specifiek zijn benoemd in het verklaring/onderzoeksverslag.
 - Na overleg met ouder(s)/verzorger(s), leerling en zorgcoördinator wordt vastgesteld of het werken met de laptop meerwaarde heeft.
- Gebruik grammaticakaarten
 - Grammaticakaarten mogen niet gebruikt worden. Dit is conform de afspraken in het Examenbesluit SE (PTA) en CE³.
- Vrijstelling
 - In de bovenbouw van het VMBO zijn er weinig mogelijkheden tot ontheffingen of vrijstellingen geregeld, omdat er in de verschillende sectoren veel keuzevrijheid is waardoor het probleem vaak omzeild kan worden door een vak niet te kiezen. Bij de keuze dient wel rekening gehouden te worden met de doorstroom naar MBO en/of HAVO.

2.3 Examens (SE (PTA) en CE)

- Verlenging
 - De maximale verlenging is 30 minuten bij een toets van 2 uur.
- Afspraken voor beoordeling schriftelijk werk
 - De afspraken zijn conform het Examenbesluit SE (PTA) en CE.
- ICT-ondersteuning
 - ICT ondersteuning is mogelijk wanneer deze specifiek zijn benoemd in het onderzoeksverslag.
 - Na overleg met ouder(s)/verzorger(s), leerling en zorgcoördinator wordt vastgesteld of het werken met de laptop meerwaarde heeft.
 - Ook het gebruik van auditieve ondersteuning wordt met leerling en ouder(s)/verzorger(s) besproken.
- Gebruik regelkaarten
 - Digitale woordenboeken, spelling- en grammaticakaarten zijn niet toegestaan; conform de afspraken in het Examenbesluit SE (PTA) en CE.
- Vrijstelling
 - Er mogen geen ontheffingen of vrijstellingen gegeven worden.
- Inspectie
 - Alle aanpassingen, inclusief tijdverlenging, moeten gemeld worden bij de inspectie.

² Conform het besluit wordt alleen tijdverlenging toegestaan, maar zijn er geen aparte normeringen of wijze van afname van toetsen meer mogelijk.

³ Conform het besluit wordt alleen tijdverlenging toegestaan, maar zijn er geen aparte normeringen of wijze van afname van toetsen meer mogelijk.

Bijlage 1

Beoordeling schriftelijk werk in leerjaar 1 en 2 bij Nederlands en de moderne vreemde talen:

- Bij getoetste spellingsonderdelen worden alleen fouten in het toepassen van de geleerde regels aangerekend.
- Andere spelfouten worden bij dyslectische leerlingen in leerjaar 1 en 2 niet aangerekend.

Bijlage 2

AFK	Algemeen	Eventuele tip / voorbeeld
WW	Werkwoord – doe-woord, kun je veranderen	
LW	Lidwoord – staat vóór een ZN	
ZN	Zelfstandig naamwoord – mensen, dieren, dingen, planten, namen, begrippen	
BN	Bijvoeglijk naamwoord – zegt iets over ZN	
VZ	Voorzetsel – kast- of vakantiewoordjes	
PSV	Persoonlijk voornaamwoord – geeft persoon aan	
BZN	Bezittelijk voornaamwoord – geeft bezit aan	
BW	Bijwoord – zegt iets over BN, BW of WW	

WG	Werkwoordelijk gezegde – PV + alle andere WW	
NG	Naamwoordelijk gezegde – na een koppelwerkwoord	
O	Onderwerp – Wie/Wat + WG?	
LV	Lijdend voorwerp – Wie/Wat + WG+O?	
MV	Meewerkend voorwerp – Aan/Voor wie+WG+O+LV?	
BWB	Bijwoordelijke bepaling – alle resten	

PV	Persoonsvorm – hoort bij de persoon, vind je door de tijd te veranderen	
INF	Infinitief – hele WW	
VD	Voltooid deelwoord – na PV 'hebben' 'zijn' 'worden'	
ZWW	Zelfstandig werkwoord – kan alleen staan	
HWW	Hulpwerkwoord – helpt een ander WW	

Bijlage 3 (voor docenten)

Algemeen

- Maak duidelijk aan klasgenoten dat het gebruik van extra faciliteiten geen voorrecht is maar noodzaak.
- Overhoor indien mogelijk, mondeling en bespreek de toets na.
- Bied toetsen duidelijk en goed leesbaar aan, dus geen vergrotingen (wettelijk vastgesteld lettertype Arial.12).
- Geef extra tijd (20% van de normaal gestelde tijd).
- Bespreek de aanpak van het huiswerk.
- Heb positieve verwachtingen; benadruk waar de leerling goed in is en stel reële eisen aan het werk en werkhouding.
- Zorg voor succeservaringen en bespreek waar het succes aan te danken is.
- Geef positieve feedback, zodat de leerling gemotiveerd blijft.
- Laat de leerling een D boven de toetsen schrijven zodat de docent weet dat hij/zij dyslectisch is.

Lezen

- Geef geen onvoorbereide leesbeurt.
- Adviseer gesproken lesboeken en methodes (www.dedicon.nl).
- Bied leesmateriaal aan in lettertype Arial 12

Nederlands en de moderne vreemde talen

- Bied grammaticakaart aan.
- Probeer geen 2 taalproefwerken op één dag te plannen.
- Bied voor de leerlingen van klas 1 en 2 bij een schriftelijke overhoring, indien nodig, een mondelinge herkansing aan.
- Geef voor een dictee nooit lager dan een 3

Overige vakken

- Beoordeel de leerling op zijn vakinhoudelijke kennis en niet op spelling.

Contact tussen mentor, leerling, ouder(s)/ verzorger(s)

- Geef duidelijk aan wat de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) van school mogen verwachten.
- Houd regelmatig contact.